

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 212.

V Ljubljani, v soboto 16. septembra 1899.

Letnik XXVII.

Cesar v Celovcu.

Iz Celovca, 14. sept.

Celovec se pripravlja, da kolikor le možno veličastno in lepo sprejme svojega cesarja. Javna poslopja in tudi mnoge zasebne hiše zlasti v obližju cesarskega dvorca se kinčajo z mnogimi zastavami, zelenjem, podobami itd. Pridno se povsodi gibljejo roke, da olepšajo mesto.

Vspored dohoda cesarjevega in raznih slavnostij ste že omenili. Vspored se je prenapredil samo v toliko, da razsvetljava mesta, bakljada in podoknica ne bode v nedeljo, marveč že v soboto zvečer.

Cesarjevo stanovanje v deželni dvorcu obsega štiri sobe, ki so prav priprosto uravnane. Večina oprave je prišla z Dunaja. Postelj je železna. — V istem dvorcu so pripravljena tudi stanovanja za cesarjevo spremstvo in najvišje vodstvo vojaških vaj, vojaška pisarna itd. Na vrtu je pripravljen šotor za obede.

Vodja generalnega štaba pl. Beck je dospel že dne 8. t. m. v Beljak, kjer so bile te dni vaje. Dne 15. t. m. se preseli vodstvo vojaških vaj v Celovec.

Pri vajah je že navzoč nadvojvoda Jožef Ferdinand (stotnik 17. pešpolka), pridejo pa tudi nadvojvoda Franc Ferdinand, nadvojvoda Rainer itd.

»Bauernzeitung« je objavila zoper vaje strupen članek, ki je bil konfiskovan. — »Freie St.« napadajo »Mir«, ker pozivlja rojake, naj pozdravljajo cesarja z živio-klici. Zavijajo po stari šegi, klobasajo o »nemškem« Celovcu in pozivljajo meščane, naj to dokažejo z »deutsche Fahnen und brausende Heilgrüsse«. — Isti list je postavil na čelo zadnje številke debelo tiskane besede:

»Ich werde nie vergessen, dass ich ein deutscher Fürst bin.« Kaiser Franz Josef I. am Fürstentage in Frankfurt a. M. 1863. — To kaže dosti, kako hočejo naši nacionanci cesarjev obisk izkoristiti za svoje nesramne strankarske namene!

Župan Neuner je izdal oklic do občinstva, v katerem se odreduje potrebno za čas cesarjevega bivanja v Celovcu glede prometa po ulicah, sprejema itd. Poziv konča s tem, da se župan »bei der stets (!) bewährten musterhaften (!) Haltung der hiesigen Bevölkerung« nadeja, da se bo ravnalo po danih ukazih. No, po zadnjih dogodkih celovških se moremo temu samo — smejeti!

Shod v Vitanju

10. septembra 1899.

(Izvirno poročilo.)

(Konec.)

Gospod Ivan Kač pojasnjuje prav poljudno, kaj so zadruga sploh, da so koristne in dandanes celo potrebne, da se reši kmet in z njim cela Avstrija. Vsa Slovenija, da, cela država se bo sčasoma zvezala v zadrugah. Z navdušenim zanimanjem slede poslušalci vsem dokazom govornikovim, in ko konča z besedami: Na boj proti našemu največjemu sovražniku — proti revščini — takoj sklenejo posestniki osnovati kmetško zadrugo, in zato, ker so se Vitanjski Nemci tako divje protivili zadrugi, še zraven s pravico konsumnega društva, da kmetom ne bo treba odslej nadlegovati Vitanjskih trgovcev s svojim denarjem.

Enoglasno se sklenejo naslednje resolucije:

1. Volilci, zbrani na shodu v Paki, izrekajo svojemu poslancu, č. g. Jož. Žičkarju svoje popolno zaupanje in najiskrenejšo zahvalo na njegovem požrtvovalnem delovanju.

2. Narodni volilni shod v Vitanju izraža svoj stud in gnjev nad skrajno nesramnim in surovim nastopanjem celjskih Nemcev. Pristransko postopanje celjske mestne policije involvira nevarnost, da bode Slovenec ob enakih prilikah tudi v bodoče brez policijskega varstva, vsled česar se prosi vis. c. kr. namestništvo, da blagovoli podpravi mestno policijo v Celju.

3. Dogajalo se je, da je politična ekspozitura v Konjicah pošiljala izključno slovenskim občinam Dolič, Ljubnica itd. opetovano samonemške dopise; da je celo deželni odbor zažugal visoko denarno globo slovenskemu županu, ako nemudoma ne reši nerazumljivih mu nemških dopisov. Proti takemu počenjanju polit. ekspoziture in dež. odbora protestuje shod najodločneje.

4. Pred letom dnij je volilski shod na istem mestu odločno zavrnil zahtevo nemških učiteljev — mladičev, da se izloči krščanski nauk iz šole — ravno tako obžaluje shod letos in odločno obsoja rovanje učitelja Horvateka med slovenskim učiteljstvom, ter protestuje proti vsemu, kar ruši složno delovanje katehetov in učiteljev.

5. Shod izraža obžalovanje, da se je obdačil sladkor in s tem občutljivo navalila državna bremena na delavsko ljudstvo, mesto da bi se obdačil veliki kapital in borza.

Shod je imel popolen uspeh: te dni se ustanovi kmetška zadruga s konsumnim društvom na najširši podlagi, kmetje so se predramili in spoznali svoje izkoriščevalce, spoznali, kakova sodrga je pri socijalni demokraciji. Pravzaprav bi morali pomilovati te uboge pare — hlapci so vsake hujskajoče stranke, kjer nočejo iti v ogenj po koštanje naši heilo-Nemci sami, tje pošljejo te sanskulote; če jih zdaj napada mrzlica zavoljo silnega

LISTEK.

Inteligenca.

V vseh knjigah, iz katerih se uči naša mladina zgodovine, pa tudi v vseh konverzacijskih leksikih, v katerih se dandanes prodaja odraslim vednost v malih, lahko prebavljivih porcijah, beremo, da je iznašel smodnik Bertold Schwarz v 14. stoletji.

To je očitna pomota. Smodnik so iznašli naši liberalci in nihče drug. Dokaz: Pravo vedo poznajo in imajo samo liberalci, tako nam zatrjujejo po svojih listih, njihovi listi pa so pisani izključno za inteligenco, vsak, kdor jih bere, mora torej uže radi tega biti inteligenten, silno inteligenten.

Klerikanci smo uboge duševne revke, ker imamo samo krščansko znanost.

To nam očita »Slov. Narod« govoreč o shodu naših slovenskih krščanskih akademikov. Krščanska znanost je »Narodu« posebno znanstvo. Ta očitanja so nas skoro popolnoma uničila. Mislili smo doslej, da more biti resnica le ena sama, krščanska, da prava znanost resnici nasprotovati ne more, da mora torej v tem smislu biti tudi krščanska.

List za inteligenco pa je v četrtek norce bril iz krščanske znanosti, in v petek je stala brez dvoma vsa »inteligenca« na strani »Naroda« proti našim akademikom.

Po liberalnem nauku torej resnica ni ena, lahko je več resnic, katere se lahko izključujejo, si nasprotujejo. To je potem znanost.

Taka znanost pa napaja človeku prsi s pravim ponosom. Jako vzvišen je potem nad vse druge in strašno se »čuti«. Zatorej tudi »Narod« v posesti te znanosti tako od zgorej iz jasnih višav uma gleda doli na uboge pristaše krščanske znanosti. Naše akademike imenuje porogljivo »znamenite talente, ki imajo vso vedo v malem prstu«. Norčuje se iz slovenskih delavcev, ki so prišli na shod akademikov. Pa ne samo to, tudi druge njemu neljube ljudi imenuje »Narod« puhloglave; tako govori o »gardi puhloglavega Luke in njegovega pobalinskega adjutanta«. Videti je, da prava znanost zelo izobražuje. Morda pa je kakor več resnic, tako tudi več izobrazb, ki druga drugo izključujejo. Kakor se imenuje veda »prosta«, tako hoče morda tudi izobrazba biti »prosta«.

Nam tudi prav.

Parabole.

Spisal J. Jørgensen.

Divja trta.

Ko pride jesen, se sveti listje divje trte po vrtovih in parkih, kjer visi z visokih dreves kakor krvavorudeči razpušteni lasje. Divja trta ima rudeče liste jeseni, ko zoré na pravi vinski trti rudeči grozdi.

Pravijo, da je bila divja trta nekdanja mlada, bujna mladika na plemeniti vinski trti, katera je rastla po palicah ob nekem zidu tam doli na jugu. Ptiči so gnezdili pod njenimi širokimi listi, solnce je prežarévalo mlade jagode ter jih polnilo s sokom in sladkostjo, v jasnih mesečnih nočeh so postali grozdi mokri po pohlevni rosi, in v jutru so viseli čisti in blesteči pri prvem dnevnem svitu.

Divja trta pa ni bila zadovoljna z življenjem, kakoršno je bilo po vstvarjenju sveta odločeno vsem vinskim trtam. Njene mlade vitice so se poganjale ven iznad palic, visoko gori preko zidovja, in njena stebila so kipela tako visoko, da ni imela več moči nositi cvetje in sadove. Za to se pa uporna rastlina ni brigala — hotela je sama uživati svoje življenje, je izjavila — ne pa žrtvovati se za druge in si prizadevati, da priskrbi ljudem

dežja v nedeljo — kaj ne vi Nemci, kaj to vam mar? Par grošev se že žrtvuje . . .

No rudečkarje je začelo med našim zborovanjem zunaj zebsti, pomikajo se tuleč in — drhteč od dežja mimo Slapernika proti Vitanju. Pri omenjeni gostilni zopet vpijejo, da je kriv Žičkar, da se je podražil sladkor — no, pohorski kmetje že zdavno to vedo, in jih prav pohorsko-dovtipno povprašujejo: Ali bi radi sladke gobce nosili? Pri Tepeju in Vodušku razbijajo in pijejo — no privoščimo vam to za Vaš trud — potem se stisnejo na voz, razpnejo po sebi plahte in robce in se odpeljejo zmagovito, da jim klepečejo zobje — heilo!

Žandarji so prišli iz Konjic in Žreč, da bi nas branili — pa ni bilo treba. Zahvaliti se pa imate njim, vitanjska zalega in mokraška tolpa, da še imate zdrave ude. Naši pohorski kmetje in fantje so bili sicer mirni, a za las je manjkalo, da ni izbruhnila njihova jeza, tedaj bi pač občutil marsikak pritepenec moč njihovih pestij in bi si nesel svoje koščice v robci domov. Le se sedaj tolažite, da ste Vi natepli nas — wer den Schaden hat, braucht für Spott nicht sorgen.

Dva slučaja pa bo imela še sodnija v Konjicah malo preiskati. — mlečnozobi fantalini ne bodo plivali po naših ženskah, ne bodo hujskali rudečkarjev na mirne ljudi.

Vitanjčani, zdaj pa Vas je že lahko sram, da ste tako pogoreli — pride vsakemu plačilni dan.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. septembra.

Akcija katoliške ljudske stranke in Čehi. Povabilo, ki ga je nekako po naročilu vodstva katoliške ljudske stranke razposlal zbornični predsednik dr. Fuchs, je vzbudilo v raznih krogih precejšnje presenečenje in občno pozornost. V obilni meri so razburjeni voditelji nemških opozicijskih strank, ker bodo morali pokazati sedaj določeno svojo barvo. Vendar pa so ti možje kolikor toliko že pripravljeni in so tudi že sklenili, da nikakor ne odnehajo. Drugače pa je z mladočeskimi poslanci. Iz čeških krogov se poroča, da akcija katoliške ljudske stranke, akoravno je član desnice, ni nikjer vzbudila tolikega presenečenja, kakor v mladočeskkih krogih. Mislili so poslanci te stranke, da so le oni merodajni v večini, in to tembolj, ker se splošno sodi, da je poleg grofa Thuna Mladočeh dr. Kaizl tisti mož, ki vživa pri vladarju največje zaupanje. Najnovejša akcija je pa po mnenju onih krogov pokazala, da je dr. Kaizla prekosil zastopnik katoliške ljudske stranke, ki je, akoravno pripada k desnici, vendar član nemške stranke. To vse naj bi pomenilo preobrat v prilog Nemcem. Vsled tega tudi najnovejša nezadovoljnost Mladočehov napram dr. Kaizlu, kateremu se vedno glasneje očita, da se čuti z

čim več in čim boljšega grozdja. »Kdo pa je rekel«, je vprašala divja trta, »da je namen mojega življenja, služiti človeku? S kakšno pravico se imenuje gospodarja zemlje in zahteva za-se poljske sadove? Jaz nočem služiti človeku — jaz nočem zanj grozdja nositi — zibala se bom visoko gori na robu zidu, daleč proč od te suženjske ograje — ne dam se privezavati in obrezavati tiranskim rokam, temveč prosto in svojevoljno rasti in živeti pod prostim božjim nebom«.

Med temi in drugimi podobnimi samogovori se je divja trta polagoma popolnoma odstranila od materinega debela. Nekega lepega dne so jo videli, kako je šla preko zidnega robu, in kmalu je pognala v strešnih in zidnih špranjah na drugi strani nove korenine. Stara vinska trta je še dalje vršila svojo nalogo in sčasoma je na mladostnega beguna popolnoma pozabila.

Divja trta je od tedaj mnogo potovala po svetu. Raste naglo na kvišku, poganja dolga stebila in gosto listje. Grozdov pa ne more nositi.

In jeseni, ko je čas blagoslova, ko trgajo ljudje višnjevo in rumenkasto zeleno grozdje in polnijo košare s plemenitimi sadovi vinske trte, tedaj žari divja trta v nekakem tekmovalju s svojimi krvavo rudečimi listi.

Njen kras razveseljuje človeka, katerega ne more osrečiti s svojim grozdom. In njena nerodovita lepota uči človeka, da tisti, ki se odtrga od vinske trte, ne prinaša nobenih sadov.

vsakim dnem bolj resortnega ministra, mesto da bi obračal vso svojo pozornost na češke interese. Ti neljubi pojavi so v poslednjih dneh tem pogostejši, ker raste tudi nezadovoljnost med volilci, ki očitajo svojim zastopnikom v parlamentu, da preveč zmerno postopajo. Mej drugim n. pr. dr. Engel ni mogel ubraniti, da bi se na zadnjem shodu v Kolinu ne vsprejela resolucija, v kateri se mladočeskí poslanci pozivljajo, naj spremene svojo taktiko. Svetovalo se jim je celo, naj stopijo v opozicijo. Tako stališče so zavzemali češki volilci opetovano napram svojim zastopnikom. Dr. Kaizl se poda danes v Prago in bo lahko pridobil svoje tovariše v mladočeskem taboru za to, da se udeležijo posvetovanja pri zborničnem predsedniku, toda šli bodo pa k zborovanju z gotovim prepričanjem in bodo postopali popolno v smislu sklepa mladočeskíh državnih in deželnih poslancev. — Tako poročila iz nekíh čeških krogov, o katerih se pa seveda ne more soditi, v koliko se vjemajo z istino.

»Kje so naši?« Pod tem naslovom je objavil pred nekaj dnevi naš liberalni kolega uvodnik, v katerem povprašuje, kje so naši slovenski poslanci, mej tem ko se shajajo na Dunaju zastopniki vseh ostalih državnoborskih strank. S tem je hotel liberalni člankar udariti po katoliško-narodnih poslancih, ker so mirni, ko drugi »delajo«, in ker ne protestujejo proti binkoštnemu programu. Na ta napad odgovarja prav dobro praška »Politik«. Piše namreč med drugim: Kaj bi pa koristila Slovencem protestna izjava proti binkoštnemu programu, ko bi češki poslanci sklenili res kak poseben dogovor z Nemci brez ozira na Jugoslovane? Žal ni prvokrat, da se mečejo brez najmanjšega povoda taka polena pod noge. Na Dunaju se je vršilo posvetovanje katoliške ljudske stranke in prav nobeno drugo. Ta stranka je sklenila, da predsednik zbornice skliče zastopnike vseh strank k posvetovanju o rešitvi jezikovnega vprašanja. Zastopniki desnice pa prejmo posebna vabila od viteza Jaworskega, in tu bodo povabljene vse desniške stranke, Slovenci kakor Čehi, in pri konferenci bodo slovenski zastopniki istotako prišli do besede, kakor češki delegati. Očitano, da člani slovanske krščansko-narodne zveze niso bili povabljeni, je popolno neopravičljivo, ker se sploh ni vršila nikaka konferenca. Slovenci bodo v zvezi s Čehi dosegli svoje pravice ali pa bodo z njimi vred propali. Res je sicer, nadaljuje »Politik«, da je ravno tako kriv izdaje oni vojak, ki zaspi na straži, kakor oni, ki se pridruži nasprotniku; res je pa tudi, da zasluži jednako kazen vojak, ki se v odločilnem boju obrne proti svojemu sobojevniku, kakor oni, ki zapusti zastavo.

Dreyfusova afera bo v kratkem definitivno rešena s popolnim pomilošenjem v desetletni zapor obsojenega ekskapitana Dreyfusa. Ministrijski svet se je v svoji zadnji seji načelno izrekel za pomiloščenje in prihodnji torek pričakuje objavo dotičnega dekreta. Sklep ministerstva pozdravljajo seveda Dreyfusovci z velikim veseljem in povečujejo drugo obsodbo nad Dreyfusom, kakor zmago nad njegovimi nasprotniki. Vprašanje pač navstaja sedaj, bode li Francija rešena? Nikakor ne. Politična strast se ne bo polegla, posebno pa ne popravila razdvojenost v armadi. Nove strasti pa podžiga sedaj posebno obširna preiskava proti rojalistični-nacijonalni »zaroti«. S svojim nečuvnim postopanjem in preiskavo pri članih njej nasprotnih strank neti Waldeck-Rousseau-ova vlada znova veliko sovraštvo mej strankami, ki gotovo ne bo prineslo miru razburkani Franciji.

Cerkveni letopis.

Planinska Gora.

Letošnji glavni shod romarjev na Planinski Gori 9. in 10. t. mes. je bil vzlic dežju, ki se je vseskozi po malem ponujal, nenavadno močno obiskan. Že dopoldne so prihajali romarji z vseh strani Notranjske, popoldne pa je bilo videti kar cele procesije vernikov po raznih potih in stezah pomikati se proti milosti polnemu kraju, kjer si je leta 1632 Marija pod naslovom »pribežališče grešnikov« postavila svoj sedež. Planinski rojaki, ki so v tujini, zlasti po primorskih mestih, našli novo domovje in primerno službico, zelo radi za praznik presvetega Imena Marijinega in shod na Gori pridejo obiskat svoje sorodnike in priporočiti

se Materi Božji v varstvo. Tudi prazni ne pridejo, marveč prinese seboj lepo pisane sveče, šopke, prte in druge darove za priljubljeno svetišče.

Na večer pred praznikom, ko je ob šesti uri planinski župnik govoril prisrčen pozdrav romarjem, je bila velikanska cerkev do zadnjega prostora napolnjena. Pritisk k izpovednicam pa je bil tolik, da je šest izpovednikov komaj zadostovalo. Dobrih 800 vernikov je prejelo svete zakramente.

Kakor kaže župnijska kronika, že več let zaporedoma raste število izpovedancev. Starikave izpovednice so bile letos v taki stiski, da jih bo treba temeljito popraviti ali celo nekatere z novimi nadomestiti. Ljudje si ne dajo dopovedati, da ne morejo biti vsi prvi na vrsti.

V nedeljo je imel zjutranje duhovno opravilo nunski katehet gospod Stroj, ob 10. uri pa prefekt gospod dr. Gruden. Razven imenovanih so neutrudoma delili zakramente svete pokore gg.: dr. Debevec, župnik Št. Rihar ter kapelana Knific in Zupan. Marsikatera zbegana duša je bila pomirjena, slabe izpovedi popravljene, dvomi odzvzeti. Dobiček, ki ga v duhovnem oziru donasajo božje poti pod modrim vodstvom in ob zadostnem številu izpovednikov, je neizmeren. Gotovo so romarji veselih src in s trdnim sklepom, k letu osorej zopet priti, zapustili prijazno gorsko svetišče sredi zanimive Notranjske.

Hvala vnetim gg. duhovnikom, slava Materi Božji s Planinske Gore!

Izpred porotnega sodišča.

Zagovor dr. Šusteršiča se glasi nekako tako-le:

Visoki sodni dvor! Častiti gospodi porotniki! Stvar je manj tragična, kot Vam jo je naslikal zastopnik našega tožitelja, slučaj je zelo priprost. V deloma humoristično nadahnjena razpravljanja spravil je g. zastopnik tožbe ves svoj arzenal fraz, in tudi ni zamudil s posebnim patosom poudarjati politično stran in s tem vzbuditi jednake strasti, da z njimi ubija toženega Rakovca. — Na ta pota jaz predgovorniku ne bom sledil. — Na obtoženi klopi sedi samo Rakovec, ki gotovo nobenemu ni imponiral in že s svojo skromnostjo pokazal, da ne nosi nikakega zvonca in ne igra nobene vodilne vloge v svojem uredništvu. Tudi lahko pustimo v miru vipavsko duhovščino, ki se po dr. Tavčarju sili v stvar, a s celo stvarjo nima nobenega stika. Preidimo k stvari. Spominjam se pri tem na neko podobo, na kateri je mesar klal prešiča, spodaj pa so bile zapisane besede: »Viel Geschrei und wenig Wolle«. Tako je tudi v tem slučaju prav nepotrebno bilo, gospode porotnike dva dni mučiti s to zadevo. Niti Hrvatini niti 27 občinskim svetnikom, ki tožijo, se ni zgodila nikaka krivica. Gospodi porotniki se bodo imeli pri prvem in četrtem glavnem vprašanju pred vsem vprašati: ali je Rakovec sploh odgovoren po kaz. zak. Navadno je razširjeno mnenje, da odgovorni urednik mora za vse odgovoren biti, kar je v listu, da je »Sitz-Redacteur« kot pravi Nemec — Toda po kaz. zak. to ni res. Odgovorni urednik je le tedaj odgovoren, ako se mu dokaže, da je res ravno pri zadevnem članku osebno prizadet; ako to ni dokazano, potem se ga sodi samo po tiskovnem zakonu. — Zato je Vam stavljeno tretje in šesto vprašanje za slučaj, če pridete do popolnega prepričanja, da je bil Rakovec čital inkriminirani članek, preden je bil objavljen v »Slovincu«. — Če bote o tem zadnjem prepričani, potem morate reči na prvo in četrto glavno vprašanje z d. a. Ako pa rečete ne, potem ostane le še tretje in šesto eventualno vprašanje, ali je Rakovec s tem, da ni zaprečil članka, zoper tiskovni zakon grešil? Sicer ni prav, da odgovorni urednik ne igra prve vloge naj si bode pri katerem listu koli. Toda žalibože, da je v dejanskem življenju tako povsod. — Tudi jaz sem tožil svoj čas »Narod«, kojega šefredakter je tožiteljev zastopnik dr. Tavčar sam. Tožil sem ga, ker me je žalil na najinfamnejši način. Toda redakter se je v tem našem podobnem slučaju tudi zavaroval zoper kazenski zakon, izgovarjal se je, da ne ve, kako je stvar prišla v list, — in bil kaznovan samo po tiskovnem zakonu. G. porotniki vedó, da kdor stopi v javno življenje, mora imeti kožo debelo vstrojeno. Rakovec pravi, da članka ni

čital, da je bil bolan. Prič v to sicer nima in kdo tudi more zahtevati, da se bode kdo na tako malenkost spominjal.

Glede članka o mestnem svetu me gospod kolega ni razumel. Rakovec se ni vedel spominjati, ali je imel ta slednji članek v rokah ali ne. To je priznal popolnoma lojalno. — Že pred prvo obravnavo mi je naročil, da naj naznam, da se hoče poravnati, ker od cele stvari drugega nima kot sitnosti in pota. Toda pogoji, katere je stavil gospod tožitelj, so bili taki, da jim Rakovec s plačo svojih mesečnih 50 gld. ne bi nikakor mogel zadostiti. — Videlo se je, da tožitelju ni bilo nikakor za mirno, resno poravnavo. — Hvalevredna in skrajna prijenljivost je na strani Rakovca, ne da bi s tem hotel svojo krivdo priznati. — Dokaz, da bi Rakovec dotični članek res bral, se ni posrečil.

Izjava g. kanonika Kalena pa le podpira Rakovčev trditev, da je bil bolan. Sedaj pa hočem dokazati, da se pri imenovanih člankih niti županu Hrovatinu, niti kakemu mestnih očetov ljubljanskih ni zgodila nikaka krivica. Govornik prebere dopis iz Vipave. Če ta članek čitate brez predsodkov, opazite takoj, da ta članek razpada v dva dela. Prvi del se peča z rešitvijo deželnega odbora kranjskega. — Na podlagi te rešitve se kritikuje gospodarstvo županstva v Vipavi. — Drugi del se peča z gozdnim gospodarstvom Ant. Hrovatina. Žaljiva je za Hrovatina osebno samo zadnja točka. Vpraša se, ali se je s tem županstvu kaka krivica delala? — Prva točka se zadeva najprej stavka, da je županstvo uradoma lagalo, ker je dalo v zapisnik zapisati in dež. odboru naznanilo, da so se obč. računi za leto 1895. soglasno odobrili. Resnica je pa ravno nasprotna. Ugovarjal je zoper odobritev teh računov Franc Andlovec, spoštovan posestnik, podžupan v Gradišči in odbornik v Vipavi, ter se branil podpisati zapisnik. — Vkljub temu pa poroča županstvo na dež. odbor, da so odobrili račune soglasno. To ni res. Če pa je županstvo v uradni zapisnik postavilo neresnico, je to uradna laž. Če je Hrovatin kriv tega, ne vem, nas to nič ne briga, ampak županstvo je lagalo! Tega pa je županstvo samo krivo. V poročilu na dež. odbor pa se nahajajo še druge neresnice. Na poročilu je podpisan Hrovatin. V poročilu pravi županstvo, da je dotično pritožbo, katero je Andlovec pri županstvu vložil, da se odpravi na dež. odbor in v kateri se pritožuje zoper račune, založilo. To je pa zopet laž.

Poglejmo, kako je izpovedal Andlovec! 25. maja 1896 je v obč. seji poročal o računskih zaključkih za l. 1895 svetnik Nosan, Andlovec pa je ugovarjal. Njegov protest se ni vzel na znanje, ampak župan ga je zavrnil, češ da so računi bili 14 dni razpoloženi. Andlovec je potem pismeno vložil pritožbo, da se njegovi podobčini pri računih krivica godi. Toda župan je pritožbo pridržal, namesto da bi jo predložil deželnemu odboru. Zakaj je to storil, ne vem, ampak sumljivo je. — Potem ko je bil od deželnega odbora primoran, predložiti jo, se je izgovarjal, da jo je založil. — To pa je v direktnem nasprotju s pričevanjem Andlovca, ki je povedal, da mu je župan na opetovane opomine, zakaj pritožbe ne predloži deželnemu odboru, odgovoril: Županstvo vendar ne bo samo sebe tožilo! — Iz tega se razvidi, da je ravnal župan tako namenoma. — Torej je tako poročilo bilo zopet laž in sicer uradna laž. — S prvo »krivico« smo torej pri kraju.

Druga krivica Hrovatinu naj obstoji v očitjanju — prebere spis — da se je izkazal primankljaj na ta način, da se prebitek v letih 1882 do 1896 ni nikdar pravilno prenesel v računsko knjigo prihodnjega leta, ampak vedno za kakih 100 do 200 gl. manj, tako da se je končno nabrala kot primankljaj lepa svota okroglih 2400 gl. Tukaj se ne očita nobena tatvina, ampak se samo trdi v javnem časopisu ravno to, kar je v svoji znani odločbi konstatoval deželni odbor kranjski — ki je imel računsko knjigo v rokah. — Kam je torej prišel denar? Samo to se je vprašalo. Menda imajo ljudje to pravico. Dopis tega primankljaja ni iznašel. Hrovatinu osebno pa se ni očitalo nič.

Tudi kar se je očitalo glede taks za godbo in ples, ki so tudi nekam zginile, če tudi ljudje

vedo, da so jih plačevali, se je izreklo samo to, kar je že konstatirano v isti določbi dež. odb. — Prebere dotični oddelek. — Od l. 1891 se ne najde sploh nobene take takse več vknjižene. — Zakaj se niso pobirale, ni naznanjeno v odloku. — Tu sploh o Hrovatinu ni govora.

Jako čudno naravnost pa je, da Hrovatin trdi, da se njemu očita defraudacija, mej tem, ko se — kakor v odloku deželnega odbora — le konstatuje primankljaj in vpraša, kje je denar!

Nobenega dvoma pa ne more biti, da je, recimo, vodstvo vipavske občine v največjem neredu in da je za to odgovoren v prvi vrsti Hrovatin. Kdo pa je odgovoren sicer za red v občini, zlasti v denarnih stvareh?

Razne priče so izpovedale o knjigovodstvu. Jaz razumem nekaj o enostrokem in o dvostrukem knjigovodstvu. Toda odkrito rečem, takega knjigovodstva, kakor je v vipavski občini, nisem še videl. — Izgovarjal se je jeden na drugega. — Nosan — sodni svetnik — je bil nekak »budgetreferent«, ki pa po svoji trditvi ni videl nikdar glavne knjige, ampak samo straze. — Računskih knjig od vseh blagajnikov, ki jih je bilo cela vrsta, sploh ni videl nihče. — Vsak blagajnik pravi, da je imel samo s strazami opraviti. Ni se pamoglo nikakor dognati, kedo je kriv za konfuze prenosov v računsko (glavno) knjigo — vsled katerih je nastal primankljaj.

Eden se izgovarja na drugega. Nosan pravi, da rač. odsek s prenosom v glavno knjigo ni imel nič opraviti — bivši blagajnik Perharc je pa povedal, da je to bila ravno naloga račun. odseka, katerega načelnik je — Nosan. Nosan, ki bi moral biti gotovo dobro informiran, o tem ni vedel ničesar. — Tudi Mesesnel se je pečal samo s strazo, če njega ni bilo, tudi žena, kar je gotovo »gemütlich«. — Računske knjige je vodil samo tajnik.

Sploh se nobeden ne more ubraniti vtiska, da je vladala grozovita zmedenost v knjigovodstvu. Kako tukaj priti na jasno, ne vem. — Priča Božič, ki ne vem zakaj se je sploh zaslislala, je povedal, da je priletel sin županov koj, ko je zagledala inkriminirano notico javnost, ves razburjen k njemu in mu povedal, da je oče zelo zbežan vsled notice in skoro brezupen, in da naj mu on — Božič za božjo voljo pomaga.

Božič je konečno našel, da se je dež. odbor — zmotil. Vkljub temu, da je tako potolažil Hrovatina, vendar ni nikdo dež. odb. korigoval in dotični odlok je še danes v veljavi izdan od najvišje avtonomne oblasti v naši deželi. Zakaj obč. odbor ni stopil takrat pred sodišče in rekel: Tukaj so vse knjige, prosimo za zvedence in naj se dokaže, da se je dež. odbor zmotil.

Kriva takim pomotam je slaba uprava in gospodarstvo. Da je primankljaj, je jasno kot beli dan. Župan pa je za vse nerednosti odgovoren. Opravičeno se menda sme vprašati: Kje je torej tistih 2400 gld.? In kje so takse od leta 1891 dalje?

Preidimo k zadnjemu odstavku članka, kjer se očitajo nerednosti in umazanosti županu. Iz tega dela, ki bi ga edino mogli imenovati osebno, se hoče kovati kapital zatožitelja in sklepati: ergo se tudi gorenji del zadeva osebno v župana. — Umazanosti, da se županu ne morejo očitati? Evo Vam par od prič jasno potrjenih umazanosti župana. Priča Khrne je prvi potrdil eno umazanost. Ubožnica ima dva vrta. Večji se je dajal prejšnja leta vedno v najem. Sedaj ga je vžival lastno močno Hrovatin že okoli 4 leta, pa ni nikdar plačal niti beliča. Priti je moralo do interpelacije v občinskem odboru in še-le tedaj je obljubil poravnati občini dolg. Nosan je čutil potrebo imenovati stvar malenkostno, jaz pa mislim, da je to brezdvomno velika umazanost. Pomislimo, da je bil to denar ubogih, katerega Hrovatin ni plačeval v ubožni zaklad. Toda še lepše: Na tem vrtu so se, kakor ste čuli, pasla nekaj časa tudi žrebete nekega soseda — za kar pa pozabljeni g. Hrovatin ni pozabil zahtevati letnih 4 gl. 50 kr., katere zaman iščemo v občinskih računih! Karakteristično za župana je, da je kot premožen mož vžival na tak način last — ubožnice. In to naj je mož

vzor — kakoršen mora biti župan! Njegovi privrženci pa imenujejo take stvari malenkost!

In gozdno gospodarstvo! Hrovatinu se očita, da je gospodaril v tem pogledu turško v svoj in svojih privržencev prid. Ako se reče, da župan pristransko gospodari, s tem še ni rečeno, da je župan zlorabil svojo uradno oblast. To se sliši povsod in vsak dan, kajti žalibože, da župani mnogokod pristranski gospodarijo. Dr. Tavčar sam je tu pred Vami javno priznal, da je Hrovatin gospodaril slabo. Kajti drugega ni mogel priznati sam zastopnik tožiteljev.

Ali je gospodarstvo dobro ali slabo, pa je vprašanje javnosti in javen časnik je za taka obravnavanja naravnost opravičen, to je celo njegova dolžnost. Zato pa je pošteno časopisje, da javno graja, kar je gnjilega v javnem življenju.

In gospodarstvo vipavskega županstva z skupnim gozdom je sila gnjilo — turško!

Za resnico tega imamo pred vsem dva velevažna javna dokumenta, dve javni listini.

Prva teh listin je odločba agrarnega komisarijata na pritožbe dveh tretjin opravičencev. Stopili so pred agrarnega komisarja prav pred volitvijo, ker so vedeli, da je pritisk od župana ravno pred volitvami posebno močan v škodo gozda. In agrarni komisar je smatral kot svojo dolžnost, tej zahtevi ugoditi. Porotniki naj čitajo to odločbo in njene razloge.

Drugi dokument za turško gospodarstvo v vipavskem gozdu je razsodba deželnega sodišča od 16. septembra 1892 v kazenski stvari Orel. Le-ta je bil v neki pritožbi na okrajno glavarstvo o gozdnem gospodarstvu vipavskem vse to trdil, kar trdi rekriminovan dopis, da se pristransko gospodari itd. Županstvo ga je tožilo radi žaljenja časti, a Orel bil je oproščen, ker je dokazal resnico. On je trdil ravno to, kar »Slovenec« trdi, da se namreč les le prijateljem deli, in deželno sodišče je razsodilo, da je prav imel. — V razlogih pa stoji, da se je pristransko gospodarilo. Hrovatin je imel v tej pravdi tudi svojo zelo čudno vlogo ter sam priznal nerednosti.

Preidem k izpovedbam prič. Iz teh pred vsem konstatujem, kako je sploh gozdno gospodarstvo v Vipavi vrejeno bilo. Obstajal je nek odsek, ki je pregledoval poslopja tistih gozdnih opravičencev, ki so se oglasili za les, so ga li res potrebni ali ne. Potem je odsek poročal občinskemu odboru — in občinski odbor je sklepal, komu in koliko lesa se dovoli. Na to pa je zopet odsek po odboru dovoljeni les v gozdu izkazal, izkazani les se je zaznamoval in opravičenec ga je potem smel iz gozda vzeti. Toliko o formalnostih tega občinskega gospodarstva.

Sedaj k vprašanju, kakšno je bilo to gospodarstvo v stvari sami.

V tem pogledu imamo pred vsem klasično pričo v osebi gozdnega nadzornika Ferjančiča.

On je uradna oseba in popolnoma nepristranski zlasti danes, ko se nahaja v Kamniku. Njegovi ukazi se niso respektirali, les se je sekal proti postavi. Zato je uradno tožil županstvo na okrajno glavarstvo. Značilen pa je frivolni Hrovatinov izraz: Kaj nam pa morejo, če les posekamo, ga pa gor ne bo. — Če župan, ki ima skrbeti za javni blagor in torej za pametno gospodarstvo, tako izjavlja, je to — žalostno. Ista klasična priča je rekla, da tako slabega gospodarstva sploh ni videl. Veličastna vrsta prič pa je izjavila, da se gospodari pristransko in dobé les samo županovi privrženci. To nam je potrdila tukaj cela truma poštenih, častivrednih mož — in čez to se ne more preiti na dnevni red.

Predbaciva se sicer, da ni vsaka teh prič mogla navesti konkretnih slučajev. Moj Bog, ti priprosti ljudje niso posameznih slučajev zapisali, saj niso advokati, a to čutijo vsi in to čuti in ve ogromna večina vipavskega

naroda, da se je huda krivica godila, da je županstvo pod Hrovatinom pristransko gospodarilo z gozdom! To so nam povedale vse priče.

In povedali so ti poštenj, priprosti kmetjski možje celo vrsto naravnost ginljivih slučajev o nečuvenci pristranosti županovi. En izgled: Opravičenec se je oglašil za to, ker je bila hiša slaba in se je morala hitro popraviti. Pregledovalni odsek je priznal, da je res potreben. Kljub temu ni lesa dobil, ker ni privrženec Hrovatina. Nato se mu je hiša podrla! Recimo, da bi se bil pri tem kedo pobil — bi bil mož vrhu tega še zaprt, ker ni pravočasno hiše popravil — Hrovatin in njegovi ljudje so pa sami poštenjaki prve vrste!!

Toda, kakor glede računov, tako se tudi glede gozda Hrovatin izgovarja, da je on nedolžen, da s tem prav nič ni imel opraviti. Čuden izgovor! Že enkrat sem naglašal, da je župan in edino župan odgovoren za celo gospodarstvo v občini. On je odgovoren za krivično pristransko postopanje odbora. Če pa hoče odgovornost odklanjati, potem je njegova dolžnost, odložiti županstvo, ne pa mirno uživati čast županovanja in mirno gledati, kako se ljudem krivica dela in le podpira svoje prijatelje in privrženice iz skupnega gozda!

Sicer je pa iz izpovedb prič popolnoma jasno, da se je Hrovatin tudi osebno in neposredno vdeleževal gozdnega gospodarstva.

Žvokelj, županov prijatelj, je povedal, da je odločeval glede oddaje od vetra podrtega lesa le župan v sporazumu z odsekom. — In zakaj je delil ta les ravno prijateljem in ne potrebnim? — Več prič je naravnost izjavilo, da so imeli opravka v gozdnih stvareh direktno z županstvom. — Slišali ste, kako se je neka priča izjavila: Dokler sem bil županov prijatelj, sem dobil les, sedaj, ko sem se z njim sprl, ga ne dobim nič. To je Štefan Hrib pred agr. komisarjem županu Hrovatinu v obraz rekel — in Hrovatin je to očitano mirno — spravil! Jako važna priča je Janez Kobal, ki je bil gozdnega odseka načelnik. Ta je rekel: Kadar je odsek vse stavbe preglednih opravičencev ogledal, bili smo poklicali Hrovatina in Žvokeljna in se z njim dogovorili, kedo les dobi in kedo ne.

Izgovor Hrovatina-a, da z gospodarstvom gozda ni imel nič opraviti in da je tedaj »nedolžen«, je toraj jalov, ker je baš nasprotno jasno dokazano.

Sedaj pa preidem do nekaterih markantnih fakt, ki se tičejo neposredno župana Hrovatina in ga kažejo z vso jasnostjo v pravi luči — da je zares z gozdom gospodaril v svoj in svojih privrženecv prid.

Prvi markantni fakt slišali smo od priče A. Čuka, bivšega člana gozdnega odseka. Ta je rekel: Župan je navodila dajal, kako naj gozdni odsek postopa, in rekel: Ubožnejše posestnike kolikor mogoče prikrajšati — njemu, Hrovatinu, pa da mora odsek vse priznati, kar zahteva!!

Čudno, da ima ta mož tako veselje, ravno na stroške ubožnih profitirati!

In kaj je povedal priča Janez Kobal, bivši načelnik gozdnega odseka?

Kobal je povedal: Kadar je župan les zahteval, nismo nič pregledali, ker smo itak vedeli, da mu odbor vse potrdi. Hrovatin se je nato izgovarjal: Krivda zadene gozdni odsek, če ni prišel pogledat.

Toda županova dolžnost bila je odsek opozoriti na njegovo dolžnost in ga nato — če ne gre drugače — prisiliti. On je pa storil ravno nasprotno: rekel je »meni morate priznati, kolikor zahtevam!« Ali je to pošteno?!

Enkrat mu nista bila dva krla všeč. Poslal je takoj po druge, in jih dobil protipravno, ker bi mu jih le občinski odbor smel dovoliti. On je pa zahteval kar od načelnika gozdnega odseka, akoravno je vedel, da ta sam nima nič dovoljevati.

Popolnoma protipravno je nadalje Hrovatin osvojil si iz skupnega gozda les za novo klavnico pred 12 leti. Pustil si je dotični les od občinskega odbora priznati, akoravno odsek ni pre-

gledal potrebe in akoravno se les za nove stavbe sploh nikomur ni dajal iz skupnega gozda. Tako se je Hrovatin okoristil v škodo svojim soobčanom iz skupnega gozda! Ali je to prav?

Zadnji markantni fakt, ki se tiče neposredno Hrovatina, je zadeva s Kodeljjevo hojo leta 1895. Ta hoja ima svojo zgodovino.

Anton Kodela je Malneršiču pravil nekoč leta 1895 po volitvah, da je prišel Hrovatin k njemu (Kodelju) in ga vprašal: »Tonček, ali boš šel z menoj volit Kodelja?« »Ne bom, če ne dobim šibe (hoje)?« »Jo dobiš«, je odgovoril Hrovatin. In res, dobil jo je takoj in prodal jo Božiču za 7 gld. 80 kr. Če Kodela sedaj to taji, je brez pomena. Tat n. pr. tudi ne priznava tatvine. Zadoštuje, da je mož trem pričam — Malneršiču, Karižu in Ponižu — vsakemu posebe, opetovano to priznal. Sumljivo je zlasti, da je Kodelja najpred taji, da bi bil kedaj priznal to stvar — sedaj pa trdi, da je morebiti »šalil« se — a temu prerekajo poštene in zanesljive priče!

Sicer pa naj bode s Kodeljevo hojo kakor hoče — saj je drugih umazanosti in nepravilnosti črez in črez zadosti!

Gospodje porotniki, naj izpade Vaša sodba kakor hoče, predstojajočih neovrgljivih dejstev ni mogoče iz sveta spraviti. Dokazana je resnica vsega, kar je »Slovenec« pisal! Pričakujem od Vas, da boste izvajali posledice iz tega dejstva in Rakovca oprostili. Pomislite: Če Hrovatina rehabilitujete, potem izrečete tu javno, da je Hrovatin ravno tak poštenjak, kakor Vi, — torej Vi se glede poštenja postavite na eno stopinjo s Hrovatinom, ki je vse to učinil, kar sem zgoraj navedel. Ako Vam to prija — dobro, storite to!

Preidem k drugi zadevi, k tožbi 27 obč. svetnikov ljubljanskih.

V tej stvari je bilo pač pametno, da je zastopnik tožiteljev danes tožbo znatno skrcil. Svetoval bi mu, da bi to storil tudi z ostalim, ker ni tudi zato ne nobenega pametnega temelja. Brati je treba trezno notico v »Slovencu« in ne trgati iz nje posameznih stavkov, kakor prakticira gospod zastopnik tožbe. »Slov.« pa je natisnil najpred notico iz »Novic«, ki niso »klerikalne«. Pristavil je le še: »To je škandal tak mestni zbor«, in pa oni dovtip glede Sodome in Gomore. Prašati se je treba, kdo izmed obč. odbor. nikov je razžaljen. Prepričan sem, da so se marsikateri občinski svetovalci-tožitelji jako čudili, ko so naenkrat dobili povelja, da — morajo biti razžaljeni! (Dr. Tavčar protestuje.) Da se niso čutili vsi žaljene, dokaz temu, da trije niso tožili, n. pr. dr. Krisper, dr. Majaron. Vse kaže, da so tožitelji bili žaljeni, ker so hoteli razžaljeni biti. Zakaj toži n. pr. Turk? Se-li njemu kaj očita? Je li on ponižan v javnosti? Dostavek »To je škandal« ni nič, kot izbruh nevolje človeka, ki stoji na drugem načelnem stališču kot sanit. deželni svet in obč. odbor.

Tak izbruh pa ni prav nič žaljiv. Kolikrat smo slišali zadnji dve leti besede: to je škandal tak parlament itd., pa še nikoli nisem čul, da bi bil ta ali oni državni poslanec radi tega tožil. Ali bi ne bilo smešno, če bi radi tega n. pr. tožil državni poslanec Verkauf ali Kušar?

Nočem se spuščati v vprašanje, ali je znana hiša umestna ali ne. Za danes nam je to vse eno. Zanima nas danes stvar le z enega stališča. Vsakemu omikanemu človeku je znano, da se to vprašanje lahko ventilira z sanitarnega stališča, toraj naravoslovnega, in pa z moralnega. Iz vsacega teh stališč se lahko pride do drugega zaključka. Deželni zdravstveni svet je govoril z sanitarnega stališča — in to spada v njegovo kompetenco. Spustil se je pa tudi v vprašanje morale in prišel do istega zaključka — a poslednji njegov zaključek sam ne more biti prav nič merodajen. Vsa čast sanitarnemu svetu, toda v moralnih stvareh nam ni in ne bo nikdar avtoriteta.

»Slovenec« je katoliško glasilo. Vsak mi mora toliko priznati, da sme imeti sleherni pravico stati na katoliškem stališču in prav tako tudi javen list. Katoličani pa v stvareh morale ne priznajo kompetence — deželnega sanitetnega sveta kranjskega. Tu imamo

marveč kompetenco cerkve i. s. izključno kompetenco cerkve. Sv. oče sodi za verne katoliške o moraliz nezmotljivostjo »ex cathedra«. Ne vsiljujem svojega prepričanja nobenemu. Svobodno vsakemu njegovo mnenje. — Ako pa meni kot katoliku reče vera, da je to in to smrten greh, potem moram greh grajati — ker je to moja dolžnost. In to in nič drugega je storil tudi »Slovenec« v tem slučaju. Za kristijane je vsak greh škandal — in po naukih naše vere so učinili mestni očetje smrten greh, ko so pripustili otvorjenje one hiše. Mi ne vsiljujemo nikomur svojega mnenja — toda pravica, po našem prepričanju soditi, se mora priznati tudi nam katolikom, in isto pravico reklamuje zase tudi katoliški dnevnik »Slovenec«.

Stvar je jasna za vsacega razsodnega človeka, ki umeje brez predsodkov, trezno motriti stvari, naj si bode potem katerega prepričanja hoče!

Kar se pa tiče opazke o Sodomi in Gomori, bila je to pač nedolžna fraza, s katero ni mogel biti nikdo razžaljen. Kateri pameten človek bode pač iz te fraze sklepal, da je ta ali oni občinski svetnik, namesto da bi očetovsko skrbel za mestni blagor — sodomijo uganjal? To trditi, je smešno! Če pa še najdete v zadevnih stavih kaj žaljivega, potem Vas opozarjam na okolnost, da ni žaljen nobeden posamezen obč. svetnik — temuč le cel občinski svet, juristična oseba, katera pani tožila. Da bi bila tožba veljavna, bi jo bil moral občinski svet v zakoniti seji skleniti, kar se pa zgodilo ni.

Sploh se pa čudim, zakaj n. pr. gospod župan Hribar nastopa kot tožitelj — ko je vendar v zadevni notici še pohvaljen. Notica se vendar obrača le zoper tiste obč. svetnike, ki so županu radi zatvorjenja one hiše oponirali. Župana pa hvali in ravno tako seveda tiste, ki so mu pritrjevali.

Ker se je pa vse to zgodilo v tajni seji — ne vemo, kateri občinski svetniki so baš držali z županom, torej v tem slučaju zavzemali korektno stališče tudi iz ozira krščanstva in kateri ne. Zato pa tudi ni mogoče dognati, proti katerim posameznim osebam da se notica obrača, in nihče ni iz te notice mogel sklepati na posamezne osebe. Zato nimamo opravičenega tožnika — toraj bode tudi v tem slučaju obtoženega z mirno vestjo oprostili.

Tedenski koledar.

Nedelja, 17. septembra: 17. pobinkoština, evang.: O največji zapovedi. Mat. 22. Rane svetega Frančiška. — Ponedeljek, 18. septembra: Jožef Kupert. — Torek, 19. septembra: Januarij šk. — Sreda, 20. septembra: Kvatre. Evstahij in dr. mm. — Četrtek, 21. septembra: Matevž ap. — Petek, 22. septembra: Tomaž Vilanov. — Sobota, 23. septembra: Tekla dev. — Solnce izide 20. sept. ob 5. uri 50 min., zaide pa ob 5. uri 55 min. — Lunin spremen: Ščip 19. septembra ob 1. uri 29 min. pop. — Musica sacra v nedejo. 17. septembra: V stolni cerkvi velika sveta maša ob 10. uri. Missa »Tota pulchra« zl. P. Ang. Hribar, graduale in sekvenca A. Foerster, offertorium G. Preyer. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Latinsko mašo v F-dur zl. E. Uhl, graduale »Stabat Mater« zl. Nanini, ofertorij »Recordare Virgo« zl. J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. septembra.

(Izpred porotnega sodišča) Sinoči že v pozni uri je sodni dvor naznanil izid porotne obravnave. Porotniki so vsa vprašanja sodišča potrdili in tako je bil odgovorni urednik našega lista obsojen v 100 gld. denarne globe. Po izvrstnem zagovoru dr. Šusteršiča — ki je vdarec za vdarcem pobil obtožbo v vseh točkah — se je v obče vse preje pričakovalo, nego obsodba. — Dr. Šusteršič je prijavil takoj ničnostno pritožbo proti obsodbi. — Porotniki, ki so našega urednika spoznali krivim, so bili: Ivan Majaron, posestnik in trgovec v Borovnici. Viktor Schiffer, posestnik in trgovec v Ljubljani. Karol Planinšek, trgovec v Ljubljani. Ivan Seunig, trgovec in posestnik v Ljubljani. Fran Čuden, trgovec in posestnik

v Ljubljani. Ivan Češnovar, kramar in posestnik v Ljubljani. Ivan Robežnik, posestnik in gostilničar na Viču. Josip Javornik, mesar in posestnik v Ljubljani. Anton Fröhlich, posestnik in trgovec v Kamniku. Ivan Legat, posestnik in gostilničar v Lescah. Ivan Mavo, pek in posestnik v Ljubljani. Ivan Rode, trgovec in posestnik v Ljubljani.

(Imenovanje.) Cesar je župnika v Slavini, velečastitega g. Janeza Sajovica, imenoval kanonikom stolnega kapitlja ljubljanskega.

(Pred cesarjevim prihodom.) Iz Celovca se nam poroča: Pred 14. leti je bil cesar Franc Jožef I. zadnjič v Celovcu. Jutri dne 16. t. m. stopi zopet na koroška tla, burno pozdravljen od zvesto mu udanih podanikov. Slovenci pozdravljamo svojega vladarja z odkritosrčnim veseljem. Privedel je cesarja v Celovec isti povod, kakor pred 14. leti: velike vojaške vaje. Mesto se pridno pripravlja — kakor sem omenil že včeraj — da se pokaže vladarju v velikem sijaju. Mnogo hiš je že zelo bogato okrašenih, posebno lepe so kolodvorske ulice. Vse vam popišem natančneje pozneje. Mesto je razobesilo med drugimi tudi mnogo frankfurtaric po raznih trgih in mestnih poslopjih. Tudi z rotovža vihra frankfurtarica, kakor i z hiš nemškonacijonalnih kolodvij. To je prav značilno za to gospodo, ki tudi ob tako slovesni priliki hoče pokazati svoje protiaustrijsko mišljenje! Le tako naprej, saj mora tako prodreti vendar enkrat pravo spoznanje. — Vojaške vaje so se vršile zadnje dni že v bližini Celovca. Mnogo se govori o raznih, tudi velikih, nezgodah, ki so se baje dogodile na raznih krajih. Doslej pa ni mogoče določiti, koliko je na teh govoricah resnice. Tako govoré, da je v Smerčah pri Rožeku nastal velik požar, pri katerem so baje zgorela godala vojaške godbe 47. polka in je zgorelo i več ljudij. — K vajam pridejo izmed visokih oseb še: nadvojvoda Rainer, nadvojvoda Leopold Ferdinand, vojni minister pl. Krieghammer, deželnoobrambovski minister Welsersheimb, princ Windisch-Graetz itd. — V mestu je že danes jako živahno gibanje in življenje.

(Otvoritev meščanskega kluba.) Jutri v nedeljo ob 1. uri popoldne se otvori meščanski klub. Namen meščanskega kluba je pospeševanje meščanskih koristi in gmotnega napredka ljubljanskih meščanov, obramba meščanskih pravic, čitanje časopisov in razveseljevanje po prijateljskih sestankih, igrah, skupnih izletih in drugih veselicah. Želja, katera se je vže marsikaterikrat izražala, se je s tem spolnila. Gospodje udje — do sedaj jih je vže nad 70 — naj torej le pridno obiskujejo svoje društvene prostore. Na razpolago je nad 30 časnikov. Posebej je igralna soba. Za drugo postrežbo je poskrbljeno. — Slovesna otvoritev se je radi veselice kršč.-mislečih visokošolcev preložila na prve dni meseca oktobra.

(V ljubljansko semenišče) je letos vsprejetih 22 prosilcev, in sicer: Ahačič Matej iz Tržiča, Cepuder Rudolf iz Šmarje, Dobnikar Fran od Sv. Katarine, Drole Martin iz Krašnje, Gostiša J. iz Idrije, Kmet Miha iz Št. Lovrenca, Kozina J. iz Ribnice, Logar Josip iz Metlike, Marolt Vinko s Krškega, Mikuž Janez iz Črnega Vrha, Natlačen Peter iz Goč, Pirc Josip iz Velesovega, Planinšek Fran z Višnje Gore, Pečarič Martin iz Metlike, Podlogar Leopold iz Škocijana, Premierl Stanko iz Št. Vida, Šter Fran iz Cerkljan, Šteržaj Fran iz Cirknice, Strajhar Janez iz Tuhinja, Štular Martin iz Metlike, Vovko Fran iz Škocijana, Jelenc (pogojno) z Dobráve.

(Potočnikova slavnost.) Deputacija »Slovenske krščanske - socijalne zveze« se zbere jutri zjutraj ob 1/8. uri pred Koslerjevim vrtom v Siški, od koder odkoraka peš v Št. Vid nad Ljubljano k Potočnikovi slavnosti. Prijatelji izletniki dobro došli!

(Lahonske mreže.) Na kak način love lahoni v svojo novoustanovljeno italijansko gimnazijo v Pazinu hrvatske učence, naj povedo sledeče vrstice: Izdali so in razposlali na vse strani Istre razglas, da bodo poučevali na italijanski gimnaziji v Pazinu sami taki profesorji, ki so zmogni tudi hrvatskega jezika in ki so doma iz Pazina. Zlasti za veronauk je imenovan pristen Hrvat. Nadalje razglašajo, da dobivajo oni hrvatski učenci, ki hočejo vstopiti v italijansko gimnazijo, posebne študentske stipendije in, ako so ubogi, tudi brezplačno hrano

in stanovanje, obleko in še podporo v denarjih. Na tak način love hrvatske ovčice v svoj hlev, ko pa bi bile ovčice v hlevu, pa bi druga pela. Upamo, da se hrvatski stariši ne dajo preslepiti po teh obljubah in ne gredo zapeljivcem v pogubljive mreže.

(Železniški promet vsled povodnji ustavljen.) O škodi, ki jo je povzročila povodenj na raznih progah državne železnice, smo prejeli sledeče uradno poročilo: Povodenj v dneh od 10. do 14. septembra je povzročila veliko katastrofo. Proga mej Selzthalom in Waidhofenom je na več nego 40 krajih poškodovana, ker je voda izpodkopala nasipe in razdejala škarpe. Ako ne nastopi novo deževje, bodo pretekli 4 tedni, predno bo popravljena povzročena škoda. Promet je vsled tega tako dolgo ustavljen. Poleg tega so žrtve te katastrofe tudi trije železniški uslužbenci: Sekora, Schwarz in neki delavec, katere je Aniza odnesla in jih dosedaj še niso mogli dobiti. — Jednako škodo je povzročila voda na progi Eisen-erz-Hieflau, kjer je promet za tri tedne ustavljen.

(Slovenska šola v Ločniku.) Pričetkom šolskega leta agitujejo lahoni z vsemi silami proti slovenski ljudski šoli v Ločniku poleg Gorice; najhujši agitator je občinski tajnik. Do 30 slovenskih otrok so že zvalili v italijansko šolo. Lahi hočejo poitalijančiti goriško okolico. Za Ločnikom pride Podgora na vrsto. To je pač žalostno!

(Iz Celovca) dne 14. sept. Umrli je tu dne 9. t. m. bivši dolgoletni vodja tukajšnjega učiteljskega dr. Josip Brandl, star 64 let. — Na smrt obsodilo je tukajšnje porotno sodišče 24-letno Frančiško Obman iz Strassburga, ker je umorila svojega otroka, starega 10 dnij.

(Teča) je pobila v goriški okolici in po Krasu; najhujše so prizadeti kraji: Podgora, Št. Andrež, Bilje, Miren, Opatjeselo in Kostanjevica.

(Na Kobaridskem) so začasno pomnožili število orožnikov. Govori se, da se je to zgodilo, ker so se ondot klatili Italijani in risali tamošnje kraje

(Švico) je obiskalo lani nič manj kakor 2,300.000 tujcev, večinoma turistov. Pustili so tam 125 milijonov frankov.

(Sejmi po Slovenskem od 18. do 23. sept.) Na Kranjskem: 18. v Boštanju, in Št. Lambertu; 19. v Št. Janžu na Dol.; 21. v Podvelbu, Škocijanu, Kranju, Ribnici in Zgor. Tuhinju. — Na slov. Štajerskem: 18. v Kopeli, na Tinskem in v Braslovčah, 19. v Ljutomeru; 21. na Dobrni, v Frauheimu, na Laškem, v Lučah in Podsredi. — Na Koroškem: 18. v Renvigi; 22. v Zgor. Beli in Traberku. — Na Primorskem: 18. v Nabrežini; 21. v Tolminu in na Nabrežini; 22. v Komnu in Borštu; 23. v Rifenbergu.

Društva.

(Shod »Zveze« učiteljev.) Na podlagi § 19 tiskovnega zakona zahtevam, da sprejmete v prihodnjo št. svojega lista sledeči popravek: Ni res, da bi bili goriški učitelji proti imenovanju gg. dr. Ivana Tavčarja in župana Ivana Hribarja častnima članoma »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«, kakor piše »Slovenec« v št. 210 z dne 14. t. m.; res pa je, da je sprejela dotični predlog upravnega odbora zavezina delegacija soglasno, kar je konstatiral javno podpisane takoj po glasovanju. — V Ljubljani, dne 15. septembra 1899. — Za upravni odbor: L. Jelenc, predsednik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. septembra. V spremstvu nadvojvoda Frana Ferdinanda je odpotoval danes zjutraj presvetli cesar k velikim vojaškim vajam na Koroško.

Celovec, 16. septembra. Cesar je došel po naznanjenem sporedu ob krasnem vremenu. Ljudstva je bilo ogromno, ki je z navdušenimi Hoch in tudi veliko živio-klici pozdravljalo vladarja. Po mestu je živahno gibanje, velike priprave se delajo za bakljado in razsvitljavo.

Dunaj, 16. septembra. Sinoči so se sešli ministri pod načelstvom Thunovim v posvet. Na dnevnem redu je bil tudi razgovor o spravi akciji, katero je pričel dr. Fuchs. Vlada je baje prepričana, da bo tudi ta poskus brez vspeha, zato je razgovor veljal tudi nadaljnim korakom. Položaj je za vlado zelo opasen in pripravljeni moramo

biti na velike politične spremembe. Sapa, ki veje v vplivnih krogih, je Slovanom zelo nasprotna, zato treba, da desnica stopi v hitro in odločno akcijo.

Dunaj, 16. septembra. Poljska lista „Słowo Polskie“ in „Przegląd“ izjavljata, da Poljaki nimajo nič proti temu, ako se razveljavijo jezikovne naredbe, ki zadevajo le Čehe. Iz teh izjav je razvideti, da bo večina poljskega kluba v tem vprašanju šla z vlado.

Dunaj, 16. septembra. Avstrijski delegati na mirovni konferenci so bili odlikovani in sicer je prejel grof Welsersheimb veliki križ Leopoldovega reda, legacijski svetnik Mercy komturni križ Franc Jožefovega reda s zvezdo, profesor dr. Lammasch jednak red brez zvezde.

Dunaj, 16. septembra. Donava še vedno narašča; za mesto samo še ni nobene nevarnosti. Več krajev na Gorenje Avstrijskem in Štajerskem je pod vodo. Več oseb je utonilo. V Gmundenu je voda razdrila most čez Travno in je pri tem bilo ponesrečenih petnajst ljudij.

Dunaj, 16. septembra. Donava sicer še vedno narašča, vendar so izjavili veščaki, da za Dunaj ni nevarnosti. Voda je dosegla višino 526 cm nad normalom.

Budimpešta, 16. septembra. Pri večerajšnjem posvetovanju ogerskih škofov se je mej drugim sklenilo, da se postavi spomenik papežu Silvestru, ki je poslal krono sv. Stefana. Knez primas Vaszary je mej drugim naznanil, da bo še v teku tega leta sklical kongres katolikov.

Belgrad, 16. septembra. V ponedeljek se bodo zaslislale zadnje priče. Koncem tedna se pričakuje razsodba.

Pariz, 16. septembra. Ministerski predsednik je izjavil nekaterim radikalnim poslancem, da ima dovolj neizpodbitnih dokazov za obstoj protirepublikanske zarote in da nobeden republikanec ne bo grajal vlade, ko bodo objavljeni uspehi dolgotrajnih raziskovanj.

Pasova, 16. septembra. Donava in Ina sta tekom noči znatno narasli in še vedno naraščata. Predsinočnjim je utonil pri reševanju neki ognjegasec. Pri Pasovi se je prevrnil čoln s šestimi osebami, dve sta utonili.

Berolin, 16. septembra. Nemška vlada naznanja v transvaalsko-angleškem prepornem vprašanju, da zahteve Angleške niso pretirane, in svetuje Transvaalcem, da naj jih vsprejmo. Vsled nemško-angleškega dogovora glede južne Afrike torej Transvaalci ne smejo računati na kako pomoč od strani Nemčije, kakor se je to zgodilo v zadnji vojski mej Buri in Angleži.

Hude bolezni, koje se navadno izeimijo iz dozdevno povsem neškodljivih želodčnih težkoč, preprečijo se popolnoma s pravočasno rabo Rosovega halzama za želodec. Pravi se dobiva v vseh tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi III-204. Glej inserat!

Uredništvo.

14. septembra. Ervin Schneider, trgovec sin, 1 leto, Dunajska cesta 13 vnetje možganske mrene. — Ivan Osanič, delavec sin, 1 1/2 leta, Dolenjska cesta 14, kronični in črevesni katar.

V bolnišnici:

13. septembra. Jera Baraga, delavčeva žena, 35 let, Nephritis enaemia acuta. — Ivan Ferjan, dninar, 47 let, vsled raka v trebuhu.

Cena žitu na dunajski borzi

dne 15. septembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen . . .	gl. 8 57 do gl. 8 59
» » pomlad . . .	» 8 89 » » 8 91
Rž za jesen	» 6 89 » » 6 91
» » pomlad	» 7 24 » » 7 26
Turšica za sept.-okt. . .	» 5 48 » » 5 50
» » maj-junij	» 5 42 » » 5 44
Oves za jesen	» 5 45 » » 5 47
» » pomlad	» 5 78 » » 5 80

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
15.	9. zvečer	734.1	12.7	sl. jug.	jasto	
16.	7. zjutraj	733.6	11.1	brezv.	dež.	3.4
	2. popol.	731.1	17.0	sl. vzhvzh.	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 12.9°, normale: 14.9°.

† 761 1-1

Anton Teran naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti svoje iskrenoljubljene, nepozabne soproge, gospe

Ane Teran
vdove Čadež
zasebnice

ki je po dolgi, mučni bolezni nocoj ob 12. uri, prevredena s sv. zakramenti za umirajoče, v 76. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pozemski ostanki drage pokojnice bodo v nedeljo 17. septembra ob 1/2. uro popoldne v hiši žalosti Marije Terezije cesta št. 6. slovesno blagoslovljeni in potem na pokopališču pri sv. Kristofu v lastno rakev položeni k zadnjemu počitku.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 16. septembra 1899.

Ivan Škerjanec, gostilničar v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 6, priporoča

kranjske klobase
lastnega izdelka

iz zanesljivo prašičjega mesa. Razpošilja tudi v zavojih po 5 gld. in višje po pošti proti povzetju.

Vsak ponedeljek in petek večer, ter torek in soboto zjutraj dobé se **sveže kranjske klobase za pečenje**, prekajene pa vsak dan v gostilni.

kjer se toči pristno, naravno vino 743 6-2

Največji izbor.

Najnižje cene.

147 25

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zaslužiti sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisima.

Ponudbe na **Ludovika Oesterreicher**, Budapest VIII., Deutsegasse 8. 596 10-10

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firme priporočja
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Vse stroje za poljedelstvo!
Vnoviž znižane cene!

Trijeri čistilni stroji za žito v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. — **Škropilnice** proti peronosperi, zboljšani sestav Vermolero. — **Mlatilnice**, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične [vodovodne] preše). — **Slamoreznice**, katere se jako lahko gonijo, po zelo zmernih cenah. — **Stiskalnice** za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

G. HELLER na Dunaju,
II, Praterstrasse 49.
Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!
Zastopniki se iščejo. 287 20-17

Redka prilžnost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a
mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani 650 22-7
na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo
vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.

gld. 5-., 7-50, 10-., 12-., 14-.

Garniture, divane, madrace
7, 14, do 40 gld.,
madrace na peresih
8, 9 gld.,
dratene madrace
7 gld.,
pulte za masne knjige
itd. itd. gld. 10-., 15-., 17-.

Naročila se točno izvršujejo.
Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka prilžnost za nakup pohištva.

Organista,

samca, npravnega vedenja, izurjenega pevca in igravca, z dobrimi spričevali in priporočili **procej sprejemem** v službo. Poprejšnji vstopi v učiteljske. Plača na mesec zgolj v denarjih, prosto stanovanje; cerkveniška služba ločena.

Trg Planina na Notranjskem, 8. sept. 1899.

739 3-3 Podboj, župnik.

Izurjene šivilje
in
dve učenki

sprejmo se takoj za stalno delo na **Francovem nabrežji št. 1, I. nadstropje.** 751 2-2

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. o. kr. ministerstva za uk in bogočastje pripuščeni slovenski

mali, srednji in veliki
katekizem ali krščanski nauk,

ki ga je založilo knezoškofjstvo ljubljansko, se dobiva pri knjigotržcih na drobno mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr.

Na debelo pa ga bo od 15. sept. 1899 dalje razprodajalo edino le knezoškofjstvo ljubljansko, ki je poskrbelo za to, da ne dobé le knjigotržci kolikor mogoče velikih ugodnosti, ampak da bo dajalo tudi gg. katehetom, ki bi katekizma več vkupaj naročili, na vsakih 10 iztisov po tri iztise namečka za ubožne učence.

Vsi iztisi katekizma, kar se jih bo od 15. septembra t. l. dalje razprodalo knjigotržcem, bodo imeli znotraj na platnicah prilepljen po en listič. Te lističe naj gg. katehete od učencev nabirajo ter naj je svoj čas pošljejo knezoškofjstvu ljubljanskemu, katero jim bo poslalo za vsakih 10 takih listkov po en iztis dotičnega katekizma za ubožne učence zastoj. Plačati jim bo samo troške pošiljatve.

Natančneje pojasnila gledé dobave v večjih množinah daje na željo gg. razprodajalcem knezoškofjstvo ljubljansko.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1899. 749 4

Dr. Rose-jev balzam | **Praško domače mazilo**

za želodec • **Iz lekarne B. FRAGNER v Pragi** •

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi, ureja želodčevo delavnost prav zanesljivo.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in bolečine lajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

varilo! Na vseh delih zavitka je pristavljena postavno vpisana varstvena znamka.

Glavna zaloga:
lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“, c. kr. dvor. založiteljica, v Pragi,
Mala strana, vogal Spornereje ulice.
Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschlager, J. Mayer, ter v vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 760 26-1

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v **železnatem vinu** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljša spričevala ter dajejo največje poročilo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnine plačajo p. n. naročniki. 827 55

Vsestransko jako pohvaljena
„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati), se dobi za predplačilo 1 gld. 80 kr., po pošti 1 gld. 90 kr., ali proti poštnemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču v Ljubljani, Stari trg št. 4, III. nadstropje.** 717 21-3

Založnik, ozir. prodajalec je voljan nerazrezano in čisto knjigo v treh dneh tudi nazaj vzeti in denar povrtni.

Izvrstna, naravna hrvaška
vina

priporoča iz svojega kleta
Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l. itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896, 1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jemljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost. 726 50-4

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
227 50

Moka

iz mlina Vinko-ta Majdič-a v Kranju

oddaje se po engros-cenah 259 44-27

v plombiranih vrečah po 10 in 25 kil v prodajalnicah

Maksa Domicelj-a

v Ljubljani, Rimska cesta. vis. a vis Gorupovim hišam.

Dostavljanje na dom brezplačno.

Plombe originalne mlinске.

Moka oddaje se tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvrstni izdelek prvega doma-
čega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje
z izdelki vseh ogerskih mlinov.

Oton Fettich-Frankheim

možki in ženski friser

Ljubljana

Kongresni trg šte. 17.

Strokovnjak v zmivanji glave

izdeluje

vsa lasna dela.

Kite v vseh barvah v zalogi.

Lasje se kupujejo.

V strokovno dovršeno izvrševanje stavbinskih kleparskih, stolpnih in strešnih krovskih del

594 7-5

se priporoča prečastiti duhovščini, gg. podjetnikom in slavnemu občinstvu

ALOJZIJ LENČEK, stavbinski in galanterijski klepar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 21.

St. 1112.

Razpis.

738 3-3

Razpisani ste pri mestni občini Kranj

službi nadredarja z letno plačo 400 glđ. in redarja z letno plačo 300 glđ.

Obe službi s prostim stanovanjem in uniformo.

Prosilci, zmožni slovenskega in nemškega jezika, naj vložijo lastnoročno
pisane prošnje z dokazili sposobnosti do 20. septembra t. l. pri ob-
činskem predstojništvu.

Dosluzeni vojaki, žandarmi in oni, ki so nekoliko izvežbani v občin-
skem poslovanju, imajo prednost.

Občinsko predstojništvo v Kranju,

dné 7. septembra 1899.

V konkurzno maso

Jakoba Klauerja, trgovca v Ljubljani, spadajoča zaloga specerijskega
blaga, 1 patentna registrirna blagajna, prazna posoda itd. prodaja
se vsled sklepa upniškega odbora na

javni dražbi.

Le-tá prične se

v ponedeljek, dné 18. t. m., ob 9. uri dopoldne

v kridatorja prodajalnici na Pogačarjevem trgu v novem poslopji
mestne bolniščne imovine in se nadaljuje — eventuvalno tudi prihodnje
dni — v kridatorja skladišču v pritličji Grumnikove hiše v Franciškanskih
ulicah št. 16.

Reči, ki se imajo prodati, ogledajo se lahko v soboto, dné 16. t. m.
od 3. do 6. ure popoldne in na dan dražbe od 8. ure dopoldne naprej.

V Ljubljani, dné 7. septembra 1899.

Dr. Ivan Tavčar,

oskrbnik konkurzne mase.

735 3-3

Stavišča.

Zemljišča komende reda nemških viteзов
„na Mirji“ v Ljubljani se bodo na drobno razprodajala.

Kupei naj se oglasijo pri dr. Vok-u, c. kr. notarju v
Ljubljani.

734 3-3

Št. 1395.

Razpis službe.

755 3-1

Podpisano županstvo razpisuje

službo občinskega tajnika.

Letna plača 400 glđ. in postranski zaslužki Uradni jezik je slovenski,
oziroma hrvatski, a zahteva se znanje nemškega, oziroma italijanskega
jezika vsaj toliko, da se razume uradne spise v dotičnih jezikih.

Prošnje s spričevali je podati pri podpisnem do 25. t. m.

Županstvo občine Jelšane,

dné 12. septembra 1899.

Župan: Hrbar l. r.

Naznanilo.

V sredo, dné 20. septembra, ob 10. uri dopoldne prodalo
se bo v skladišču južne železnice v Ljubljani po
javni dražbi

12 sodov kave.

Sperco 1008 kilogramov.

753 2-2

K obilni udeležbi vabi

Načelnništvo postaje.

Učne knjige za vse šole

kakor tudi

vse druge šolske potrebščine

priporoča

759 3-2

L. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani, Dvorski trg šte. 3.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte** itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in po naročilu po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolijo pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 250 52-28

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Josip Kastelic,

krojaški mojster

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.
priporoča se prečast. duhovščini v
izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem bireto, oingulum in vsako-
vrstne šemise, kakor tudi vsa druga
v to stroko spadajoča dela na-
tatančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me
blagovoli počastiti s cenjenimi naročili,
zagotavljam, da bodem vedno skrbel,
da izvršim vsako naročilo v največjo za-
dovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo
dobro urejeno krojaško delavnico,
v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.
Zunanja naročila točna. — Cene pri-
merno nizke. 519 31-16

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kola Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako
znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 33

Zastopnik trdke: Josip Polak.

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste
revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje
priporočajo. — Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja,
se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko
spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK

618 20-9

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastonj.

Dobiva se povsod.

905 (36-31)

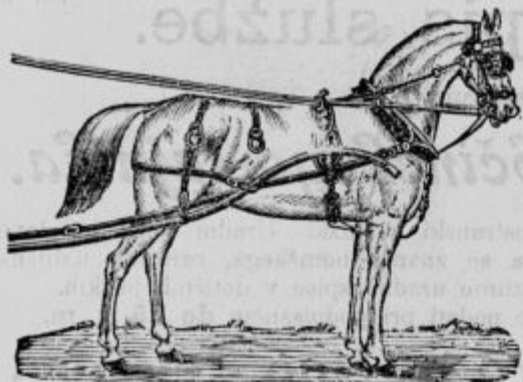
Sarg's Kalodont

— Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob. —

Trgovina z jermenarskim, sedlarskim in torbarskim blagom

JOSIP MAČEK

v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 9.

Preč. duhovščino, sl. občinstvo in gg. tovarnarje opozarjam najljudneje na svojo
novo urejeno zalogo ter prosim one, kateri se zanimajo za napredek domačega
obrti, naj si ogledajo bogato mojo zalogo konjskih oprem vsake
vrste za vožnjo in ježo, kovčegov, ličnih torbic in torb domačega
izdelka. — Jermena za stroje imam vedno v zalogi; v zalogi so tudi vse
vpredne in jahalne potrebščine za konje.

Prodajam, kupujem in izposojujem že rabljena sedla in pa cele
jezdne opreme.

Popravila in prenovljanja pa izvršuje strokovno dovršeno moj na-
mestnik gospod Jos. Moškerc, isti pa tudi kot izborni strokovnjak
prevzema vsa naročila in izvršuje natančno, točno in po nizki ceni. —
Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. — Velespoštovanjem

683 20-5

Jos. Maček.

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec

v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet šte. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dne do dne po 4 1/4 %.

Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 15. septembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 > 95
Avstrijska zlata renta 4%	117 > 90
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 > 40
Ogerska zlata renta 4%	117 > 50
Ogerska krona renta 4%, 200	95 > 25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	904 > —
Kreditne delnice, 160 gld.	371 > 90
London vista	120 > 60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 95
20 mark	11 > 77
10 frankov (napoleonador)	9 > 56 1/2
Italijanski bankovci	44 > 50
C. kr. cekini	5 > 69

Dne 15. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 > 50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 > 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 > 40
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140 > 10
Dunavske vravnave srečke 5%	128 > 50
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 > 75
Posojilo goriskega mesta	112 > —
4% kranjsko deželno posojilo	— > —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 > —
Prioritetne obveznice državne železnice	215 > 25
južne železnice 3%	168 > 50
južne železnice 5%	118 > —
dolenjskih železnic 4%	99 > 50

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 > —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 > 85
Rudolfove srečke, 10 gld.	29 > —
Salmove srečke, 40 gld.	83 > 75
St. Genois srečke, 40 gld.	84 > —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	62 > —
Ljubljanske srečke	23 > 20
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 > 50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3225 > —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	435 > —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	72 > 75
Splošna avstrijska stavbinska družba	105 > —
Montanska družba avstr. plan.	288 > 50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	187 > —
Papirnih rubljev 100	127 > 37

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zguhe pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjša dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.